

Избори као решење? Има ли „трећег пута“?

Пише: Јелена Вујановић
четвртак, 29 мај 2025 10:30

Реченицу „или си за студентску листу или си ћаци“ написала је једна опозициона посланица на свом Фејсбук профилу. Са друге стране могли смо да видимо снимке испред Народне скупштине на којима присталице власти својим сународницима који су у протестној колони вичу да су „усташе“.

То ме је навело да се запитам – има ли нешто треће? Како ћемо привући разочаране бираче власти којима смета мирис револуције или опозиционе конзервативне којима смета студентски одлазак у Брисел? Како оне који чекају да виде имена на тој листи, јер већ мјесецима учествују на протестима, али не би баш гласали за било кога? Или се мисли да таквих нема?

Спирала тишине

Спирала тишине је теорија коју је Елизабет Ноеле-Нојман развила 1974. године, указујући да се појединци често суздржавају од изражавања мишљења ако мисле да је у мањини или да би могло довести до изолације. То доводи до стварања (погрешне) перцепције о преминацији неких јавних ставова, који су у том моменту “гласнији” или видљивији.

Сјећамо ли се како су и Кустурица и Новак Ђоковић стављени на стуб срама режимских медија након чак и умјерене подршке студентским захтјевима?

Избори као решење? Има ли „трећег пута“?

Пише: Јелена Вујановић
четвртак, 29 мај 2025 10:30

Са појавом интернета спирала тишине није нестала – само је промијенила облик. Друштвене мреже су обећавале „демократизацију“, али алгоритми, cancel култура, онлајн линч и ехо-коморе стварају нове притиске. Људи често бирају да не коментаришу контроверзне теме из страха да ће бити „разапети“ у коментарима.

У друштвима оштре поларизације – спирала тишине је још израженија, нарочито на мрежама и медијима. Између два гласна и сукобљена става, људи који заступају „треће“ мишљење, или просто имају питања и бојазни око нечега, често се нађу под највећим притиском, што може водити ка аутоцензури и повлачењу. Њихово мишљење се доживљава као „издаја“ од обе стране.

Да ли вас ово на нешто асоцира? Сјећамо ли се како су и Кустурица и Новак Ђоковић стављени на стуб срама режимских медија након чак и умјерене подршке студентским захтјевима?

А видимо ли, са друге стране, статусе „правићемо списак неутралних“, или актуелно јавно разапињање по мрежама сваког ко се усуди да каже: „Еј, па можда позив на

Избори као решење? Има ли „трећег пута“?

Пише: Јелена Вујановић
четвртак, 29 мај 2025 10:30

изборе под непромијењеним условима није баш био промишљен“. Како онда доћи до рјешења кризе и нормализације стања?

Избори као решење?

Дакле не може студентска листа и безусловна подршка њој бити циљ сам по себи. Ако је циљ “промјена система” и “испуњавање захтјева протеста кроз промјену власти” – онда треба бити нормално да разговарамо о томе који је најбољи модалитет да до промјене дође

Избори могу бити рјешење друштвених криза и ја немам проблем са студентским позивом на изборе (иако имам бројна питања у вези с тим захтјевом). Свако политичко рјешење је, по мени, боље од „антиполитике“, која је доминирала у наративима претходних мјесеци, или „револуције“.

Ипак, имам проблем са атмосфером која је око тог позива створена у дијелу опозиционе јавности – атмосфером линча свакога ко постави питање, било питање тајминга овог захтјева, питање изборних услова, питање искључивости или критеријума у формирању листе, итд. Али не зато што мислим да је моје мишљење или питање посебно важно, па мора бити изречено, већ зато што мислим да та атмосфера води у заблуде и погрешан утисак, па посљедично и у нежељен исход.

Прво, сама критика сваког ко има неку резерву око захтјева за изборима долази нарочито из претпоставки да ће избора сигурно бити брзо и да студентска листа сигурно побјеђује, кад год се распишу избори, па шта има неко „ког ђавола“ да буде против тога, ако је стварно за промјене. Проблем је што ни једно ни друго није сигурно. Дакле не може студентска листа и безусловна подршка њој бити циљ сам по себи. Ако је циљ “промјена система” и “испуњавање захтјева протеста кроз промјену власти” – онда треба бити нормално да разговарамо о томе који је најбољи модалитет да до промјене дође.

Избори као решење? Има ли „трећег пута“?

Пише: Јелена Вујановић
четвртак, 29 мај 2025 10:30

Избори као решење? Има ли „трећег пута“?

Пише: Јелена Вујановић
четвртак, 29 мај 2025 10:30

Избори као решење? Има ли „трећег пута“?

Пише: Јелена Вујановић
четвртак, 29 мај 2025 10:30

[\(Нови стандард\)](#) [Медијима](#)